

הערכה מתקדמת בהוראה ולמידה מתוקשבת (פוסטר)

דן בוכניק

dan@comed-tech.com

המח' ללימודי מידע

אוניברסיטת בר אילן

גולן כרמי

המח' ללימודי מידע

אוניברסיטת בר אילן

גיוס טכנולוגיות מתקדמות לצורכי חינוך והשכלה חוללו שינויים יסודיים בקונספציות פדגוגיות ועדכונים בנוגע לתפיסות לימודיות. יחד עם זאת, קורסים מתוקשבים רבים המועברים בשיטת E-Learning בצורה חלקית או מלאה, א-סינכרונית וסינכרונית כאחד, משעתקים את שיטות ההערכה המסורתיות הקיימות בתחום הכיתה וההוראה הפרונטאלית אל מרחב ההוראה והלמידה האינטרנטי רב התוכן, מרובה האפשרויות ועתיר המידע. למרות, שבאופן טבעי התאמה של תהליכי הערכת הלומדים אמורה להיות חלק בלתי נפרד מהתמורות והשינויים שחלו בתפיסות ההוראה ותהליכי הלמידה, דומה כי מרכיב ההערכה של הלומדים לא הותאם לסביבת הלימוד החדשה וכמעט שאינו השתנה.

ברי לכל, כי תהליכי הערכה של הלומדים בקורסים מקוונים הנם מרכיב מרכזי וחשוב המשפיע על תכנון הקורס, בנייתו, העברתו וכמוכן גם על תוצאותיו. רפרודוקציה של שיטות ההערכה מסביבת הלמידה הכיתתית לסביבת הלמידה המתוקשבת יצרה למעשה הטמעה חלקית בלבד של אסטרטגיות פדגוגיות מתקדמות מבחינה תפיסתית ויישומית כאחד. היבטים פדגוגיים של הערכת הלומד לא שודרגו ושיטות הערכה מתקדמות כמעט ולא הותאמו לסביבות ההוראה המתוקשבות.

ברם, בתקופה האחרונה גוברת המודעות לחשיבות מרכיבי הערכה של הלומדים בכלל ובקורסים המועברים ברשת בפרט. יותר ויותר מדובר כי יש לשנות את דרכי הערכה המקובלות ולהתאימן לפעילות בסביבות הלמידה המתוקשבות. סביבות אלה מציעות דרכים חדשות להערכה אישית מתקדמת של הלומד ומאפשרות מגוון רב יותר של דרכי הערכה: חלופית, תהליכית, ישירה, ביצועית, מעצבת ומסכמת; ניצול הטכנולוגיה לתהליך הערכה: מעקב ממוחשב, ניטור, התחקות אחר דפוס הביקור באתרים, חזרות ודילוגים ועוד.

הכרה בעובדה שתהליך הערכה אמור לספק הזדמנות ללמידה ולהוות חלק מהותי ממנה יוצר התפתחות של מגמה התומכת במעבר מהתבססות על שיטות הערכה מסורתיות בעלות בסיס אובייקטיבי, העושות שימוש בשיטות מדידה אמפיריות (כגון: מבחני הישגים), להתבססות על שיטות הערכה חלופיות בעלות בסיס הקשרי אשר עושות שימוש במטלות הלימוד לצרכיה.

לדעתנו, טרם הופנם כראוי, כי תהליך הערכה בלמידה בעולם המתוקשב (וירטואלי, דיגיטאלי, רב ממדי ועתיר אפשרויות) אינו יכול להיות מבוסס רק על ממד אחד, אלא עליו להיות רב ממדי, מגוון ובלתי נפרד מתהליך ההוראה והלמידה כולו. שינוי אקסטנסיובי בשיטות הערכה הקיימות בקורסים מתוקשבים לא יתרחש אלא אם כן תוטמע תפיסה חדשה, פרוגרסיבית ושונה של ראיית הלומד בקורסים מקוונים רשת. במסגרת הכנס תוצג זווית חדשנית לראיית הערכת פעילותו של הלומד המתוקשב ודרכי, ותוצע המשגה מחדשת של תהליך הערכה ומרכיביו בהתאם לתיאוריות חדשות וגישות מתקדמות של הערכת לומדים.